

Rehtori Ilkka Virtanen

Vaasasta yliopistokaupunki

Kauppakorkeakoulusta yliopistoksi

Vaasasta tuli korkeakoulukaupunki v. 1968, kun yksityinen Vaasan kauppakorkeakoulu aloitti täällä toimintansa tarjoten opiskelumahdollisuuden ekonomin ja kirjeenvaihtajan tutkintoihin sekä vähän myöhemmin myös ylempiin kauppatieteellisiin tutkintoihin (kauppatieteiden lisensiaatin ja tohtorin tutkinnot). Vaasalaista korkeakoulutarjontaa ovat sittemmin lisänneet Åbo Akademi, jonka kasvatustieteellinen tiedekunta aloitti toimintansa Vaasassa v. 1974, ja Svenska handelshögskolan, joka v. 1980 ryhtyi kouluttamaan ekonomieja Helsingin lisäksi myös Vaasassa.

Vaasan kauppakorkeakoulu valtiollistettiin v. 1977. Seuraavana vuonna toteutettiin tutkinnonuudistus, jolloin perustutkinnoksi tuli ylempään korkeakoulututkinnon (maisterin) tasoinen ekonomin tutkinto ja otettiin käyttöön nykymuotoinen koulutusohjelmajärjestelmä.

Vuonna 1980 Vaasan kauppakorkeakoulu muuttui Vaasan korkeakouluksi, kun korkeakoulun toimialaa laajennettiin käsittämään kauppatieteellisen alan lisäksi nykykieliin keskittyvä humanistisen alan koulutus. Vuonna 1983 aloitettiin yhteiskuntatieteelliseen alaan kuuluva hallintotieteiden koulutus. Vuonna 1988 ekonomin tutkintoa laajennettiin kahdella luonteeltaan uudentyyppisellä teknis-taloudellisella koulutusohjelmalla ja kuluvana syksynä on käynnistynyt yhteistyössä Teknillisen korkeakoulun kanssa diplomi-insinöörin tutkintoon tähtäävä koulutus. Myös humanistinen koulutus on parin viime vuoden aikana läpikäynyt merkittävän uudistumisprosessin.

Edellä todettu kehitys on seurausta tavoitteesta, jonka mukaan korkeakoulua on pyritty kehittämään kohti yliopistoa. Konkreettisen esityksen tiedeorganisaationsa uudistamiseksi tiedekuntapohjalle rakentuvaksi yliopistoksi korkeakoulu teki viime syksynä Opetusministeriölle laatimassaan toiminta- ja taloussuunnitelmassa. Opetusministeriö suhtautui esitykseen myönteisesti ja korkeakoulun sekä Opetusministeriön yhteistyössä suorittaman valmistelun jälkeen hallitus antoi eduskunnalle 13.6.1990 esityksen laiksi Vaasan yliopistosta.

Vaasan korkeakoulu on lakiesityksen mukaan tarkoitus muuttaa Vaasan yliopistoksi 1.1.1992 lukien, kuitenkin siten, että korkeakoulun nimi muutettaisiin yliopistoksi jo 1.1.1991 lukien. Yliopistoon tulisi lakiesityksen mukaan neljä tiedekuntaa: humanistinen, kaupallis-hallinnollinen, kaupallis-tekninen ja yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Tiedekuntien hallintoa hoitaisivat tiedekuntaneuvostot ja dekaanit. Yliopiston yleistä hallintoa hoitaisivat nykyisen käytännön mukaisesti hallitus ylimpänä päättävänä elimenä sekä rehtori ja hallintovirasto.

Lakiesitys Vaasan yliopistosta on tätä kirjoitettaessa eduskunnan sivistysvaliokunnassa käsiteltävänä. Sivistysvaliokunta on jo kuullut lukuisan määrän asiantuntijoita ja on valmistelemaan mietintöään lakiesityksestä. Osana asiantuntijamenettelyä työskenteli ylijohtaja Markku Linnan (OPM) johtama Vaasan korkeakoulutyöryhmä, jonka tehtävänä oli selvittää Vaasan korkeakouluolojen järjestämistä erityisesti lisääntyvää ja tehostuvaa yhteistyötä silmälläpitäen. Työryhmä tarkasteli yhteistyön kehittämistä kolmen vaihtoehtoisen organisaatiomallin pohjalta. Nämä olivat Vaasan korkeakouluyksiköiden yhdistäminen yhdeksi kaksikieliseksi yliopistoksi, ruotsinkielisten Åbo Akademin ja Svenska handelshögskolanin yksiköiden yhdistäminen sekä yhteistyön kehittäminen nykyisen organisaatorakenteen pohjalta.

Eri vaihtoehtoja punnittiin toiminnallisten, oikeudellisten ja lainsäädännöllisten sekä kulttuuri- ja kielipoliittisten näkökohtien osalta. Lisäksi otettiin huomioon eri korkeakoulujen omat käsitykset yhteistyön kehittämisestä ja korkeakoulujen suhtautuminen eri vaihtoehtoihin. Lopputuloksena työryhmä katsoi, että vaasalaisten korkeakouluyksiköiden yhteistyötä on kehitettävä korkeakoulujen autonomiaa kunnioittaen ja vapaaehtoisuuteen perustuen nykyisen organisaatorakenteen pohjalta. Osana tätä prosessia on Vaasan korkeakoulun muuttaminen yliopistoksi ja ruotsinkielisen korkeakouluopetuksen valtakunnallinen yhteensovittaminen erityisellä lailla. Korkeakoulun muuttuminen yliopistoksi sai näin vahvaa tukea myös tältä Opetusministeriön työryhmältä.

Yliopistolle arvoisensa toimitilat

Vaasan korkeakoulu on kokenut 1980-luvun loppupuoliskolla melkoisen kasvun. Opiskelijamäärä on noussut vuoden 1985 1600:sta nykyiseen 2300:aan. Henkilökunnan määrä on samanaikaisesti kasvanut 150:stä 250:een. Kasvun aiheuttamat tilaongelmat ovat vaatineet jatkuvasti lisääntyvää huomiota osakseen. Toistaiseksi on jouduttu selviytymään ja on selviydyttykin hankkimalla vuosittain uutta vuokratilaa korkeakoulun käyttöön.

Tilaongelmalle löydettiin 1980-luvun puolivälissä pitkän tähtäyksen ratkaisu, kun Palosaarelta entiseltä Vaasan puuvillatehtaan alueelta varattiin vaasalaisten korkeakoulujen tarpeisiin maa-alue. Alue siirtyi valtion omistukseen v. 1985. Samana vuonna ratkaistiin alueen suunnittelukilpailu, jonka voittivat arkkitehdit Käpy ja Simo Paavilainen ehdotuksellaan "Setterbergin kampa". Alueen suunnittelu on nyt jatkunut voittaneen ehdotuksen pohjalta viiden vuoden ajan. Prosessi on kokenut useita viivästyksiä, joko valtion taloudentilasta tai valtiolliseen rakentamiseen liittyvän suunnittelu-järjestelmän kankeudesta johtuvia.

Neljään vaiheeseen jaetun rakentamisen ensimmäisen vaiheen suunnittelu etenee kuitenkin parhailaan joutuisasti. Opetusministeriö antoi hankkeen suunnittelukehoituksen helmikuussa 1990. Ensimmäiset luonnospiirustukset ovat juuri valmistuneet. Niiden mukainen rakentaminen on tarkoitus aloittaa v. 1992, ja muuttokunnossa tilojen pitäisi olla syyslukukauden alussa 1994. Ensimmäiseen rakennusvaiheeseen sisältyvät tilat kauppatieteelliselle koulutukselle, laskentakeskukselle ja hallintovirastolle. Lisäksi tehdään kaikki suuret luentosalit sekä opiskelija- ja henkilökuntaruokat. Ensimmäisen vaiheen valmistumisen jälkeen Palosaarella ovat em. toimintojen lisäksi yhteiskuntatieteellinen ja teknis-taloudellinen ala (puuvillatehtaan tiloista peruskorjatuissa tiloissa) ja täydennyskoulutuskeskus (entisessä puuvillatehtaan pääkonttorissa). Keskustan tiloihin jäävät vielä humanistinen ala, kirjasto sekä Länsi-Suomen taloudellinen tutkimuslaitos. Suunnittelu humanistisen alan ja kirjaston sisältävää toista rakennusvaihetta varten on niin ikään jo aloitettu.

Palosaaren yliopistoalue tulee antamaan merkittävän lisän vaasalaisen arvorakentamisen sarjaan. Yliopisto yhdessä teknillisten oppilaitosten - tulevien ammattikorkeakoulujen - ja lääninhallituksen kanssa muodostaa niin ikään alueelle mittavan tiedollisen ja taidollisen keskittymän. Tätä keskittymää voi täydentää vielä nykyinen yrityskeskuksen alue, mikäli sen käyttöä suunnataan tulevaisuudessa yhä lisääntyvästi toisaalta alueen koulutus- ja tutkimuslaitosten, toisaalta tämän kokonaisuuden kannalta tarkoituksenmukaisen yritystoiminnan tarpeisiin. Niin ikään on tärkeätä, että alueen läheisyydessä vielä vapaana olevat alueet varataan vapaa-ajan virkistämisen ja viihtyvyyden tai tieto-taitokeskittymän pitkän aikavälin - täsmällisesti vielä ennakoimattoman - kasvun mahdollistamiseksi ja tarpeisiin.

(**Yrittäjä** 1990, 3.)